ליתא לפרה. ותם אין (ו) משלם אלא מגופו ואמר ליה הב לי כולה פלגא הזיקא מולד דליתו נמי אזקן בהדי פרה ורבא ס"ל דמד גופא הוא והוי כאחד מתבריה כדמפרש בסיפא דמילתיה משלם ליה מינה רבעא דנזקא ואידך רבעא מפסיד ואפי' שור הולד כל פלגא נזקא: **משלם כוליה אלא נזקא מולד.** כי ליתא לפרה: **פרשא.** דבר המופרש ממנה: **אין שמין.** אריסא קאי שור שנגח את הפרה והפילה אין שמין כל אחד בפני עצמו שעולין דמי המזק הרבה אבל שמין פרה מעוברת כמה היתה יפה תחילה וכמה היא שוה עכשיו אם מתה אם חיה: **מחיים.** מפסיד. ולקמיה פריך אי דינא הוא לכחוש: **בקוטע יד עבדו של חבירו.** אין שמין היד בפני עצמה לומר כמה אדם רוצה ליטול לקטוע יד עבד כזה דודאי הרואה עבדו שלם אין קוטע ידיו אלא בדמים מרובים אבל שמין עבד זה כמה הוא שוה עכשיו וכמה היה שוה תחלה: **המזיק שדה חבירו.** קונץ נטיעותיו או אבל ערוגה אחת אין שמין אותה לבדה אלא שמין בית סאה באותה שדה כמה היתה יפה תחלה ומה פחתו דמיה בשביל ערוגה זו: **פטומה.** מה ששמין אותה שהיתה יפה מפני שומנה הוי דבעל פרה דהא ולד מחמתיה לא אתי שומנה: **נפחא מאי.** מה שהיתה יפה מפני נפחא למי ישלם:

מתני'

הכנים ברשות בעל החצר חייב (ח)הכנים פירותיו לחצר בעה"ב שלא ברשות **ואכלתן בהמתו של בעל הבית פטור ואם הוזקה בהן בעל הפירות חייב ואם הכנים ברשות בעל החצר חייב** (ט)הכנים שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות **ואכלתן בהמתו של בעל הבית פטור ואם הוזקה בהן בעל הקדרות חייב ואם ליתא לפרה משתלם רביע נזק מולד טעמא דלא ידעינן אי הוה ולד בהדה כי נגחה אי לא הוה אבל אי פשיטא לן דהוה ולד בהדה כי נגחה משתלם כוליה חצי נזק מולד רבא לטעמיה דאמר רבא** (א)**פרה שהזיקה גובה מולדה מאי טעמא גופה היא** (ב)**תרנגולת שהזיקה אינו גובה מביצתה מ"ט פירשא בעלמא הוא ואמר רבא** (ג)**אין שמין לפרה בפני עצמה ולולד בפני עצמו אלא שמין לולד על גב פרה שאם אי אתה אומר כן נמצא אתה מכחיש את המזיק** (ד)**וכן אתה מוצא בקוטע יד עבדו של חבירו וכן אתה מוצא** (ה)**במזיק שדה של חבירו א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי ואי דינא הוא ליכחוש מזיק משום דאמר ליה פרה מעברתא אזיקתך פרה מעברתא שיימנא לך פשיטא פרה דחד וולד דחד** (ו)**פיטמא לבעל פרה נפחא מאי רב פפא אמר לבעל פרה רב אחא בריה דרב איקא אמר חולקין** (ז)**והלכתא חולקין: מתני'** (ח)**הקדר שהכנים קדרותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות ושברה בהמתו של בעל הבית פטור ואם הוזקה בהן בעל הקדרות חייב ואם הכנים ברשות בעל החצר חייב** (ט)**הכנים פירותיו לחצר בעה"ב שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעל הבית פטור ואם הוזקה בהן בעל הפירות חייב ואם הכנים ברשות בעל החצר חייב** (י)**הכנים שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות**

מתניתין כר"ע דכיון דשותפין גינהו הא אמרינן בהמניח (לעיל דף לד.) אם כיחש המזיק או שבח ברשותן דתרוייהו אלא כר' ישמעאל אתיא(ט): **מאי טעמא גופה היא.** מדאמר רבא בפרק כל האסורין בתמורה (דף ג: ושם) ובסנהדרין בפרק הנשרפין (דף פ. ושם) ולד הנרבעת והנוגחת אסור היא וולדה נגחו והיא וולדה נרבעו אין להוכיח דעובר ירך אמו הוא דהתם היינו טעמא שהולד עצמו נהנה מרביעה והיא וולדה נגחו ונרבעו אך משמעתין יש להוכיח כי ליתא לפרה להשתלם משתלם מן הולד ואם לאו יכך אמו למה משתלם מולד חלקו וחלק הפרה אטו שני שוורים תמים שהזיקו אם נאבד אחד מהן מי הוה משלם חלקו וחלק חבירו ותימה דרבא גופיה אית ליה בפרק בהמה המקשה (חולין דף עה.) השומט את הטריפה ומצא בה בן ט' חי דמותר דאריבע סימנין אכשר ביה רחמנא ואור"י דבכל מקום עובר ירך אמו הוא לגד לענין טריפה דכיון שיש לו חיות בפני עצמו ליכא למימר שנטרף עם אמו וכן הלכה דבכ"מ עובר ירך אמו הוא לגר מטריפה אע"ג דבפרק כל האסורין (תמורה דף ג: ושם) אמר רב הונא בר חיינא א"ר נחמן מחלוקת כשעיברו ולבסוף נרבעו דר"א סובר עובר ירך אמו הוא ורבנן סברי לאו ירך אמו הוא אע"פ שהולד עצמו נהנה ברביעה אין הלכה כן אלא כדאמר רבא אמר רב נחמן התם כשנרבעו ולבסוף עברו פליגי בזה וזה גורס אבל עברו ולבסוף נרבעו אסור ואותו לשון דרבא אמר רב נחמן הוא עיקר דמייתי לה בפרק כל הבלמים (ע"ז דף מו:) גבי המשתחוה לקמה וכן משמע בתמורה בפרק כילד מערימין (דף כה.) דמסיק אדר' יוחנן דאמר עובר לאו ירך אמו תיובתא דרבי יוחנן תיובתא אע"ג דאמר בתר הכי לימא תנאי היא (י) כן דרך הגמ' כשאין הדבר עיקר אומר תיובתא אע"ג שיכול למצוא תנאי דפליגי כדאשכחן בהניזקין (גיטין דף נג.) דמסיק תיובתא דמאן דאמר היזק שאינו ניכר שמיה היזק ובתר הכי קאמר לימא תנאי היא ואע"ג דבפרק הערל (יבמות דף עח. ושם)(ג) מייתי מילתיה דר' יוחנן דתמורה ופריך עלה הא דאמר רבא נכרית מעוברת שנתגיירה בנה אין לריך טבילה כו' ודחיק לשנויי שאני עובר כו' לא משום שהיה מילתיה דרבי יוחנן עיקר (ד)אלא משום דבעי לאוקמי מילתיה דרבא דנכרית כו' לדברי הכל (ה)[דהא] רבא גופיה אית ליה הכא עובר ירך אמו:

מאי טעמא פירשא בעלמא הוא. והא דאמר באילו טריפות (חולין דף נח. ושם) גבי פלוגתא דר"א ורבי יהושע בולד טריפה הכל מודים בבילת טריפה שהיא אסורה מאי טעמא כיון דאגופה כגופה דמיא היינו דוקא אותם שמעורות בגידין שנמצאו אדומות במעי תרנגולת חשיב כגוף התרנגולת ולכך אין גובה מביצתה דמי יימר שהיו מעורות בשעה שהזיקה התרנגולת ואפילו לסומכוס לכל הפחות מאותה דמתיילדא האידנא אין גובה דמאתמול גמרה לה אבל לענין טריפה אסורה דשמא בשעה שנטרפה היתה מחוברת ואפילו אותם שנולדו מיד אחר שנטרפה אסורה מגזירה דרבנן כמו שאסרו בילה דתרנגולת נבילה דתנן במסכת עדיות (פ"ה מ"ח) דב"ה אוסרין ורבא דטעם דבילת תרנגולת נבילה אסורה אטו בילת טריפה שהגדילה באיסור אע"פ שהיא גמורה(ט): **וכן אתה מוצא בקוטע יד עבדו כו'.** וא"ת אמאי לא קאמר נמי וכן אתה מוצא בשומת דמי ולדות דתנן במתני' לקמן (ד' מח:) ששמין אותה כמה היתה שוה האשה עד שלא ילדה מחמת ולדות וכמה היא יפה משילדה ואין שמין דמי ולדות בפני עצמן שהיה נכחש מזיק ביותר אלא שמין הכל ביחד ורשב"ג לא נחלק על רבנן אלא זה שאם שמין כך פטור המזיק שהאשה משבחת יותר לאחר לידה אבל לא בא לחלוק לומר שישומו הולדות בפני עצמם כי זה לא נתן טעם למה יחלוק בכך אלא לרשב"ג שמין ולדות אגב האשה כמה שוה האשה מעוברת למכור גופה בלא ולדות פחות מלמכור הכל ביחד ונראה לר"י דבין לרבנן ובין לרשב"ג שמין ולדות בפני עצמם ולא אגב האשה האשה משום דכיון דגוף האשה לאו ממון בעלים הוא וגם לענין שאר תשלומי חבלות אינו שלו אינו ראוי לשום ולדות אגב האשה כמו ולד אגב פרה ומתני' לא איירי כלל בשומת הולד אלא בשומת שבח ולדות ולכך לא מייתי הכא ראיה מדמי ולדות וכן משמע דמתניתין לא איירי בשומת ולד כלל למאן דמפרש מילתיה דרשב"ג וכי האשה משבחת יותר קודם שתלד מלאחר שתלד והא דאלי סברא גדולה הוא שדמיה עם הולדות מרובין מדמיה שלאחר לידה אלא ודאי לא דברו רבנן ורשב"ג אלא בשומת שבח ולדות אבל ולדות שמין לכ"ע בפני עצמם וה"פ דמתניתין כילד משלם דמי ולדות ולא תימא דמי ולדות נבדן אלא שמין את האשה כו' ומוסיפין הדמים הללו על דמי הולדות ודמי ולדות גופייהו לא אצטריך לפרש מידי והא דמקשה בגמרא האי דמי ולדות שבח ולדות הוא לאו משום דבכלל שומת האשה דמתניתין ליהוי דמי ולדות אלא להיות נתוסף על דמי ולדות הוא דקתני לה במתניתין כדפרישית וכי משני כילד משלם דמי ולדות ושבח ולדות שמין את האשה כו' היינו פי' שבח ולדות אבל דמי ולדות א"צ לפרשו:

אי דינא הוא ליכחוש מזיק כו'. סובר המקשה כיון שפרה וולד שני גופין הן שמין ולד בפני עצמו ולא דמי לקוטע יד עבד שכל העבד גוף אחד וכן כל השדה שהיא הכל של ניזק כגוף אחד דמי ולהכי מקשה אי דינא הוא כאשר נראה מתוך הסברא לפי שהן שני גופין לכחוש מזיק ומשני הא נמי כגוף אחד דמי דאמר ליה פרה מעוברת כו': **נפחא מאי רב פפא אמר לבעל הפרה.** ולא דמי לשבח ולדות דהוי כולה לבעל לרבנן ולרשב"ג חולקין דהכא כיון שבעל הפרה יכול למכור פרתו בלא ולד ונמצא כשמפסידו מפסיד כל מה שדמיה נפחת אבל שאם דאינה יכולה למכור אותו שבח אין ליפות כחה בשבח ולדות אע"ג דבשאר נזקין גופה יש לה אע"פ שאין יכולה למכור עצמה מטעם זה יפה כח בעל הפרה בנפחא מכח האשה בין לרבנן בין לרשב"ג וכן למ"ד דבנפחא חולקין יפה מטעם זה כח בעל הפרה בנפחא מכח האשה בשבח ולדות לרבנן:

הקדר שהכנים קדרותיו כו'. הכי תלתא בני לריכי ולא זו אף זו קתני דאי תנא קדירות הוה אמינא ברשות חייב לפי שנוחות ובסתמא קבל עליה נטירותא אבל פירות לא ואי תנא פירות שנוחות להתקלקל אבל בהמה לא:

מסורת הש"ס

(ו) [עי' תוי"ט ר"פ זה ד"ה וכביע מק], (ב) [עיין תוספות זבחים קיד. ד"ה וקסבר], (ג) [ד"ה אלא], (ד) רש"ל, (ה) [עיין תוספות גיטין ו: ד"ה גיטין],

רבינו חננאל

ליתא לפרה משתלם רביע נזק מולד. פירוש, משום דלא ידעינן אי הוה ולד בהדה כי נגחה אי לא. ואי פשיטא לן דהוה ולד בהדה כי נגחה משתלם כוליה חצי נזק מולד (דאי ולד נגחה). וכיון דלא ידעינן, משלם רביע דהוה ליה ממון המוטל בספק וחולקין. זו דברי סומכוס כדכתבינן. אבל חכמים אומרים המוציא מחבירו עליו הראיה. הילכך, אי פשיטא דהוה ולד בהדה כי נגחה השתא ליתא לפרה משתלם כוליה חצי נזק מולד. ואי לא איפשטא לן דלא הוה וליתא לפרה דלישלם מינה, לית ליה ולא מידי. כך פירש רבינו יצחק אלפסי זצ"ל, וכן פר"ח זצ"ל כדבריו. ר' אחא אומ' גמל האוחר בין הגמלים וכול'. פיר' האוחר נוחר בנשיכה והורג. אמר רבא פרה שהזיקה גובה מולדה. מאי טעמא, גופה היא. תרנגולת שהזיקה וחייבת להשתלם חצי נזק מגופה כגון הא היה דליל קשור ברגלו או שהיה מהדס ושובר כלים משלם חצי נזק. אם אינו מספיק דמי התרנגול לתשלום חצי הנזק, אינו משתלם מביצתה. מאי טעמא, ביצה פרשא בעלמא הוא. אבל אם היא מועדת כדתנן התרנגולין מועדין להלך כדרכן ולשבר משתלם מן העלייה, וכל שכן מן הביצה. אמר רבא פרה מעוברת שהוזקה והפילה או מתה אין שמין לפרה בפני עצמה ולולד בפני עצמו אלא שמין לולד על גב אמו, שאם אי אתה אומ' כן נמצאת מכחיש את המזיק. ואקשינן ואי דינא הוא, ליכחוש. ופריק רב אשי כי יכיל למימר ליה כי היכי פרה מעברתא אזיקו מינך, הכי נמי שיימנא לך. פרה דחד וולד דחד, פיטמא פשיטא דבעל פרה. שבח שומת ניפחא, היל' חולקין בעל הפרה ובעל הוולד, שכן הדין בקוטע יד העבד ובמזיק שדה חבירו ששמין העבד והיד בכלל וכן השדה כולה ומה שהוזק השדה בכללה. אסיקנה פיטמא פשיטא דבעל הפרה, ניפחא חולקין, וכן הלכה.

עין משפט נר מצוה

ה א ב מיי' פ"ט מהל' מזקי ממון הלכה ז סמג עשין סז טוש"ע ח"מ סימן שלט סעיף ז:
ו ג מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף ד:
ז ד מיי' פ"ז מהלכות חובל ומזיק הלכה ב סמג עשין עח טוש"ע ח"מ סימן תכ סעיף טו:
ח ה מיי' פ"ד מהלכות מזקי ממון הלכה יג סמג עשין סז טוש"ע ח"מ סימן שלד סעיף ו:
ט ו ז מיי' פ"ט שם הלכה ה סמג שם טוש"ע ח"מ סימן שלט סעיף ה:
י ח ט מיי' פ"ג מהלכות מזקי ממון הל' יג יד סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שלג סעיף ז:
יא י מיי' שם פ"ז הל' ד סמג שם טוש"ע ח"מ סימן שלח סעיף ז:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ליתא וכו' אין משתלם אלא:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה מאי טעמא גופה היא וכו' בסה"ד אלא משום דבעי לאוקמי. כעין זה לעיל דף מא ע"ב בתוס' ד"ה נפקא:

מז: שור שנגח את הפרה פרק חמישי בבא קמא

אימא סיפא אם הכנים ברשות כו'. תימה לר"י אמאי לא דייק מתחלת הנבח דקתני שלא ברשות ושברתן בהמתו של בעל הבית פטור ברשות חייב דבסתמא קניל עליה וטירותא כרבנן וקשה להוזקה בהן בעל הקדירות חייב כרבי ועל הנבח בפני עצמה היה יכול להקשות ריש"ג וסיפא רבנן ומליעתא רבי ור"ל דמריש"ג אין יכול לדקדק דשפיר מתוקמא כרבי ושלא ברשות דנקט משום דבעי למתני ואם הוזקה בהם בעל הקדירות חייב אבל לא מצי למימר דכולה רבנן ושלא ברשות דנקט משום שברתן בהמה של בעל הבית פטור דמשום הא לא אצטריך דהא בהדיא קתני סיפא ואם הכנים ברשות בעל החצר חייב וא"ת בנח דהכנים שורו היכי מצי למימר נגח לשורו של בעל הבית חייב דוקא שלא ברשות הא ברשות פטור בשלמא קדירות ופירות פטור דכיון דמאליה הוזקה בהמתו של בעל הבית דין (ג) שיפטר לרבי דאמר בסתמא לא קניל עליה נטירותא אבל כשנגח שורו לשורו של בעל הבית אפילו לרבי דלא מקבל עליה נטירותא אמאי פטור ברשות לא יהא אלא חצר השותפין ונחצר השותפין חייב וי"ל דעכשיו סובר דלרבי כשמכנים שורו ברשות הרי הוא כאילו מפרש בהדיא שיפטר כל אחד ואחד בנגיחות שורו ובכל מזקין ולפי האמת לרבי אם הכנים שורו ברשות הזיק חייב הוזק פטור כדאמרינן לקמן גבי כנוס שורך ואשמרנו:

ואפילו נשברו ברוח. ולא דמי להא ביתא קמן דפרק הזהב (ב"מ מט: ושם.) (ג) דאין אלא מראה מקום הוא לו ואפילו נותן לו שכר אמר התם דלא מקבל עליה נטירותא ואין נוטל שכר שמירה אלא שכר בית (ד):

הוה לה שלא תאכל. אין לפרש לכך פטור דמשיב כרוח שאינה מצויה דהא לקמיה אמרינן דברשות חייב גבי היה אוכל חטין והתריז ומת משום דברשות מקבל עליה נטירותא ומה בכך והלא ש"מ פטור ברוח שאינה מצויה כדפי' בריש המניח (לעיל דף מ:) אלא היינו טעמא כיון שבמתכוין מבית עליו דבר שמזיקו אינו ראוי זה להתחייב בכך: **באפרזתא.** והא דלא אשמעינן בשאר פירות לרבותא נקט סס המות אע"פ שהיתה אבודה לגמרי מן העולם אפ"ה פטור מדיני אדם: **שנכנסה** לטחון. רבותא נקט שאף על גב שזה משתכר ברחיים צריך רשות: **או** דלמא **אפילו מעלמא נמי.** וא"ת דאפילו נשברו ברוח מצויה אמר לעיל דקניל וי"ל דמבעיא ליה אי הוי דחוי בעלמא או לא ועי"ל נטירותא דעלמא כגון בבהמות של אחרים דלא מסיק אדעתיה שיכנסו בחצרו ויגחו את שורו של זה מבעיא ליה אבל אם ינא השור חוץ מחצרו של בעל הבית ובאו שוריס ונגחוהו לא מבעיא ליה דהא פשיטא דמקבל עליה נטירותא אפילו מעלמא כיון שינא חוץ לחצר: **מאי** לאו **פטור בעל החצר וחייב בעל החצר.** וא"ת וילך ויתבע מבעל השור ויש לומר כגון דההוא שור הוי של חרש שוטה וקטן דלאו בני תשלומין נינהו א"נ זה יתבע מבעל החצר ובעל החצר יתבע מבעל השור:

ברשות ונגחו שורו של בעל הבית או שנשכו כלבו של בעל הבית פטור [א]נגח הוא שורו של בעל הבית חייב [ב]נפל לבורו והבאיש מימיו חייב היה אביו או בנו לתוכו משלם את הכופר [ג]ואם הכנים ברשות בעל החצר חייב רבי אומר [ד]בכולן אינו חייב עד שיקבל עליו [ה] לשמור: **גמ' טעמא** דשלא ברשות הא ברשות לא מיחייב בעל קדירות בנזקי בהמתו דבעל חצר ולא אמרינן קבולי קביל בעל קדירות נטירותא דבהמתו דבעל חצר מני רבי היא דאמר כל בסתמא לא קביל עליה נטירותא אימא סיפא אם הכנים ברשות בעל חצר חייב אתאן לרבנן דאמרי בסתמא נמי קבולי קביל עליה נטירותא ותו רבי אומר בכולן אינו חייב עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור רישא וסיפא רבי ומציעתא רבנן אמר ר' זירא [ו]תברא מי ששנה זו לא שנה זו רבא אמר כולה רבנן היא וברשות שמירת קדירות קבל עליו בעל החצר ואפילו נשברו ברוח: הכנים פירותיו לחצר בעל הבית וכו': אמר רב [ז]לא שנו אלא שהוחלקה בהן [ח]אבל אכלה פטור מאי טעמא [ט]הוה לה שלא תאכל אמר רב ששת אמינא [י]כי ניים ושכיב רב אמר להא שמעתא דתניא [יא]הנותן סם המות לפני בהמת חבירו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים סם המות הוא דלא עבידא דאכלה אבל פירות דעבידא דאכלה בדיני אדם נמי מיחייב ואמאי הויא לה שלא תאכל אמרי הוא הדין אפילו פירות נמי פטור מדיני אדם והא קמ"ל דאפי' סם המות נמי דלא עבידא דאכלה חייב בדיני שמים ואיבעית אימא סם המות נמי באפרזתא דהיינו פירי: מיתיבי [יב]האשה שנכנסה לטחון חטים אצל בעל הבית שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעל הבית פטור אם הוזקה חייבת ואמאי נימא הוה לה שלא תאכל אמרי ומי עדיפא ממתניתין דאוקימנא שהוחלקה בהן ודקארי לה מאי קארי לה אמר לך בשלמא מתניתין קתני אם הוזקה בהן שהוחלקה בהן הוא אבל הכא קתני אם הוזקה ולא קתני בהן אכילה הוא דקתני ואידך אמר לך לא שנא ת"ש הכנים שורו לחצר בעה"ב שלא ברשות ואכל חטין והתריז ומת פטור ואם הכנים ברשות בעל החצר חייב ואמאי ה"ל שלא יאכל אמר רבא ברשות אשלא ברשות קרמית ברשות שמירת שורו קבל עליו ואפי' חנק את עצמו: איבעיא להו היכא דקביל עליה נטירותא מהו [יג]דנפשיה הוא דקביל עליה או דלמא אפילו נטירותא דעלמא קביל עליה ת"ש דתני רב יהודה בר סימון בנזקין דבי קרנא הכנים פירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות ובא שור ממקום אחר ואכלן פטור ואם הכנים ברשות חייב מאן פטור ומאן חייב לאו פטור בעל חצר [וחייב בעל חצר] אמרי לא פטור בעל השור וחייב בעל השור ואי בעל השור מאי

מתני' היה אכיו או נגנו. של בעל הבית בתוכו: **משלם אם הכופר.** בגמ' [מח:] פריך הא תם הוא ואמאי נקט הכי(ו): **גמ' טעמא דשלא ברשות.** משום הכי אם הוזקה בהם בעל קדירות חייב: **מני רבי היא.** דאמר בסיפא בכולן אינו חייב כו' דקס"ד דלרבנן כי היכי דבעל חצר ברשות מיחייב בנזקי קדירות דבסתמא קניל עליה נטירותא הכי נמי מיחייב בעל קדירות בנזקי בהמתו דבעל הבית רשותא למיעל קניל עליה קדר נטירותא דלא ליזקו קדירותיו לבעל החצר: **אברא.** קשה אהדדי ריש"ג וסיפא דת"ק ומי ששנה זו לא שנה זו ותנאי היא אליבא דרבנן מר סבר פליגי רבנן עליה דרבי ומר סבר לא פליגי: **אפי' נשברין ברוח.** דעול ואנטריה לך קאמר ליה אבל בעל קדירות לא קניל עליה מידי: **לא שנו.** הא דקתני אם הוזקה בהן בעל הפירות חייב: **אבל אכלה.** יותר מדאי ומתה: **באפרזתא.** עשב דעבידא למיכליה והוא סס המות לבהמה: **והפריו.** אנפודר"ל בלע"ז: **היכא דקניל עליה נטירותא.** כגון לרבנן סתמא ולרבי דאמר ליה כנוס שורך ואני אשמרנו: **דנפשיה.** שלא יגחנו שורו ולא ישכנו כלבו:

הוא

יב א מיי' פ"ז מהלכות נזקי ממון הלכה ד סמג עשין סח טוש"ע ח"מ סימן שלח סעיף ב:
יג ב מיי' שם שם הלכה ה ועי' בהשגות ובמ"מ טוש"ע שם סעיף ד:
יד ג מיי' שם ופ"ג הל' יג סמג שם טוש"ע שם סעיף ה ועיין בהג"ה וסימן רלא סעיף ג ומי' שלג סעיף א:
טו ד מיי' שם פ"ג הלכה יד ועיין בהשגות ובמ"מ סמג שם טוש"ע ח"מ סימן שלג סעיף א:
טז ה מיי' שם טור ש"ע שם סעיף ב:
יז ו מיי' שם פ"ד הלכה ב סמג שם:
יח ז מיי' שם פ"ג הלכה יד טוש"ע ח"מ סי' שלג סעיף א בהג"ה:
יט ח טור ש"ע ח"מ סי' שלח סעיף ה בהג"ה עיין בטור ובב"י שם ובסימן רלא:

מוסף רש"י

ואם הכנים ברשות בעל החצר חייב. בנזקו, דכי אמר ליה עול, עול ואנטר לך קאמר ליה (ב"מ פא: ביצה מ).. **רבי אומר כו' עד שיקבל עליו לשמור.** דעול ותיב ונטר לך קאמר ליה (ב"מ פא:). **תברא.** קשין אהדדי (יבמות יג.) קשיא ריש"ג לסיפא (כתובות עה:). **פטור מדיני אדם.** לשלם, **וחייב בדיני שמים.** פורענות לשלם לרשעים, שנתכוין להפסיד את ישראל (גיטין נג.).

הגהות הב"ח

(א) במשנה עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור: (ב) תוס' ד"ה אימא וכו' דין הוא שיפטר לרבי: (ג) ד"ה ואפילו וכו' דאינו אלא מרלה:

לעזיז רש"י

אנפודר"א [אינפונדר"א]. מחלה בבהמה.

רבינו חננאל

מתני'. הקדר שהכניס קדירותיו לחצר בעל הבית כול'. פיר', שלא ברשות, שאמ' לו בעל חצר אל תכניסם והכניסם, לפיכך חייב בעל קדרות בנזקי בהמות של בעל הבית. ואם הכניס ברשות, לרבנן קבולי קביל עליה בעל חצר נטירותא דקדירות ואפילו נשברו ברוח, אבל בעל קדירות לא מחייב אפילו בסתמא הכי אוקמה רבא להא מתניתין. **תברא מי ששנה זו לא שנה זו.** פי' שבועה היא שנשבע, כדגרסינן בפרק ואלו מגלחין בגמרא דסמך מגזיר מאי תברא אמ' רב יצחק בריה דרב יהודה תברי בתי. פירוש אחר בוודאי שוברת זו את זו ומי ששנה זו לא שנה זו. **הכניס פירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות כול'.** אם הוזקה בהו חייב, אמ' רב לא שנו אלא הוזקה בהן בעל הפירות חייב, אלא בשהוחלקה בהן, אבל אם הוזקה מן האכילה פטור. מאי טעמא, היה לה שלא תאכל. וסלקא בהכי דהא אוקמה רבא למתניתין הקדר שהכניס קדירותיו לחצר בעל הבית אם הכניס ברשות שמירת קדירות קיבל עליו אפילו נשברו ברוח, וכן המכניס שורו לחצר בעל הבית אם הכניס ברשות אמרי' שמירת שורו קיבל עליו ואפילו חנק עצמו, שינויי נינהו לרבנן אליבא דרב. **ארזפתא דהני פירי.** ס"א אפרזתא, והוא סם המות של בהמה. **אכל חטים והתריז ומת, פטור.**

(ו) לקמן נט: ב"מ פא: ביצה מ., (ז) [שבת לב: וש"נ ועי' תוס' כתובות עה: ד"ה תברא], (ח) לקמן מז., (ט) [יבמות כד: וש"נ], (י) לקמן נו., (יא) כס"ג: הגי', (יב) [ועיין תוספות לקמן מח: ד"ה ומסולא],

(יג) לקמן נט: ב"מ פא: ביצה מ., (יד) כתובות עה: ד"ה ומסולא, (טו) לקמן מז., (טז) ד"ה ואפילו וכו' דאינו אלא מרלה: